

ויזרע יצחק

19:21	19:14	19:23	19:06	כניסת השבת	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק"	פרשת "דברים" הפטרה: "חזון ישעיהו" ד' אב תשס"ט
20:16	20:22	20:19	20:21	יציאת השבת		
20:53	20:57	20:56	20:58	רבנו תם	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	

הגיגים מפרשת השבוע

"אלה הדברים" (דברים א' א)

במילה "אלה" רמזו חשבון ימים אשר בהם הוכיח משה את ישראל, וזה מוכח מהכתוב כי הרי בא' לחודש שבט התחיל לדבר אליהם דכתיב: "בעשתי עשר חודש באחד לחודש" (דברים א' ג), ומסורת בידינו שמשה נקבר בז' באדר (סוטה יב:) הרי בסך הכל 36, כמספר "אלה".

"אזוד עשר יום מזוורב" (דברים א' ב)

בחבורי "עיר גבורים" פרשנו על צד הרמז פסוק "אחד עשר יום מחורב" על אחד עשר הימים בשנה שמתאבלים בהם על חורבן בית המקדש. והם: תשעה ימים של חודש אב, תענית י"ז בתמוז ותענית י' בטבת. (כלי יקר)

"ה' א-לוקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרוב" (דברים א' י)

פעמים נמשלים בני ישראל לכוכבים, ופעמים נמשלים לחול היס. ההבדל הוא שהחול מטבעו, נמצא במצב שבו כל גרגיר מלוכד עם חבירו, לעומת הכוכבים שנמצאים בריחוק זה מזה וכל אחד מהם מהווה עולם בפני עצמו. כך הציבור, כשהוא מאוחד ניתן בקלות להנהיגו, אבל, ציבור מפוצל, קשה מאד להנהיגו. וזהו הבאור בדברי משה: "לא אוכל לבדי שאת אתכם" היות "והנכם היום ככוכבי השמים" דהיינו מפולגים ומפורדים אחד מהשני. (אפיקי יהודה)

"תקריבון אלי ושבעתי" (דברים א' יז)

"על דבר זה נסתלק ממנו משפט בנות צלפחד" (רש"י מהספרי)

וכי מה חטא משה לפני הקב"ה בזה שאמר "תקריבון אלי", עד שנענש על כך, ומדוע לחשוב שיש כאן יוהרה מצדו של משה, הרי בסך הכל רצה לבקש מהדיינים שמינה שאם הדין קשה להם, יש להם את האפשרות להעבירו אליו, וכי יש דרך אחרת לומר זאת? כך שואל רבינו בחיי, ומתריך כי נראה לומר שמכיון שכבר הזכיר משה "כי המשפט לא-לקים הוא", ואחר כך חזר ואמר "תקריבון אלי" נשמע כאלו לא דקדק משה בלשונו וכמעט שהשוה עצמו לקונו, ומפני זה חשבוהו חז"ל לחטא הראוי לעונש.

"ותקרבו אלי כולכם" (דברים א' כב)

"בערבוביא, ולהלן הוא אומר: "ותקרבו אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם" (דברים ה') אותה קריבה היתה הוגנת, ילדים מכבדים את הזקנים, ושלחום לפניהם, וזקנים מכבדים את הראשים, ללכת לפניהם, אבל כאן, "ותקרבו אלי כולכם" בערבוביא, ילדים דוחפין את הזקנים, וזקנים דוחפין את הראשים". (רש"י)

מה מקום לשבח את הקריבה של מתן תורה באמצע התוכחה על הקריבה בעניין המרגלים? אלא, אומר ה"כלי יקר", עתה מאשים אותם משה גם על הקריבה של מתן תורה ואומר להם: "בזמנו, במתן תורה, דנתי אתכם לכף זכות, ושמחתי כשראתי איך הילדים מכבדים את הזקנים ושלוחים אותם לפניהם עד שאמרת מי יתן והיה זה לבבכם כל הימים. אבל בזמן המרגלים כשבאתם בערבוביא הילדים דוחפים את הזקנים, התגלה למפרע שגם הקריבה של מתן תורה לא היתה לשם שמים, ואדרבה, קריבה זו היא ראייה שכל מה שמעניין אתכם זה רק קניני הגוף, אך קנין התורה רחוק מאוד מרצונכם ולכן, במתן תורה שלחו הילדים את הזקנים לפניהם לומר, אתם קודמים לקבל התורה כי בישישים חכמה ואנחנו אחרונים כי אין התורה נאותה לנו. אבל, כשבאתם לשלוח מרגלים כדי לנחול את הארץ דחיתם את הזקנים בשתי ידיים כאומרים, אנחנו קודמים להשתמש בחמדות העולם הזה.

"ה' א-לקיך עמוך לא זזסרת דבר" (דברים ב' י)

אם אתה מרגיש ש"ה' א-לקיך עמך", כי אז "לא חסרת דבר", לא יחסר לך מאומה. (רבי משה מידנר)

לעילוי נשמת שמעון בן חמו בר אסתר ז"ל

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

"לא תכירו פנים במשפט כקטן כגדל תשמעון לא תגזרו מפני איש כי המשפט לא-לקים הוא" (א י)
אם, חלילה, תכירו פנים במשפט, או תפחדו מאחד הנידונים, וכתוצאה מכך יצא שחייבתם לאדם שלא כדין, הרי מובטח לו, לאותו אדם, שהקב"ה ישלם לו ויפצה אותו בדרך אחרת, יוצא מזה שהדיינים שפשעו, בעצם לא חייבו את האדם שלפניהם אלא, כביכול, חייבו את הקב"ה שעתיד לשלם לו מה שהפסדתם ממנו, וכן אמר יהושפט: "כי לא לאדם תשפטו כי לה' ועמכם בדבר משפט" (דברי הימים ב' ט).

תשעה באב

סיוט ה'30: 20:15

1940 שנה לחורבן בית מקדשנו, שינה במ"א

"אל יתהלל זככם בזוכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו, אל יתהלל עשיר בעשירו" (הפטרה לתשעה באב)
בכל הדברים האלה אין האדם צריך להתהלל, שכן חכמה, גבורה ועשירות אין אדם רוכש לעצמו, הם מתנה מן השמים, מראש מכריזים וקובעים, אם פלוני יהיה גיבור או חלש, חכם או טיפש, עשיר או עני. לעומת זאת, "בזאת יתהלל המתהלל: השכל וידוע אותי", שכן דבר זה האדם משיג לו בעצמו, בכוחותיו שלו, כמו שאמרו: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".

"אילו היה בידי הכוח, הייתי מבטל את כל התעניות חוץ מיום כיפור ותשעה באב. שכן יום כיפור - מי צריך ביום קדוש כזה לאכול? ותשעה באב - מי יכול ביום עצוב כזה לאכול?"

"מקדש' שני מפני מה זרוב, מפני שהיתה בו שנת זינב" (יומא ט)
במאמר אחר נאמר: "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים" (שבת קט) ?

ומשיב על כך רבי יהושע הורוויץ, הרבי מדזיקוב, בדרך הלצה, שאין סתירה בין שני המאמרים, אדרבה, הם משלימים זה את זה. שכן אילו היו שונאים תלמידי חכמים אמיתיים, לא היה החטא גדול כל כך, שהרי דרך הטבע הוא, שיהא עם הארץ שונא תלמיד חכם, כפי שאנו מוצאים במאמר הנודע של רבי עקיבא: "כשהייתי עם הארץ אמרתי: מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור" (פסחים מט). אבל הצרה היא בזה, שאותם תלמידי חכמים שהם היו שונאים ומביזים אותם, לא היו תלמידי חכמים כלל, והשנאה אליהם היתה איפוא שנת חנינם פשוטה.

מגילת איכה (מאוצרינו הישן)

"גלתה יהודה מעוני ומרוב עבודה" (איכה א' ג)

שני הדברים האלה משמשים לשונאינו הצדקה לרדוף את היהודים ולגרשם ממקומות מושבותיהם. פעם מגרשים אותם "מעוני", בטענה שהיהודים הם עם של קבצנים ופושטי יד, שאינם מייצרים כלום, הארץ אינה מרוויחה מהם ולא כלום והם חיים על חשבון הזולת, ופעם מגרשים אותם מטעם הפוך "מרוב עבודה", בטענה שהיהודים תפסו את כל מקומות העבודה, כל המשרות, כל המפעלים, וכל עושרה של המדינה נתון בידיהם.

"היא ישבה בגוים, לא מצאה מנוח" (איכה א' ג)

"הא אם מצאה מנוח, לא היתה חזרת" (מדרש רבה)

כלומר, אילו מצאה כנסת ישראל מנוחה בין הגוים, לא היתה חושבת ולא היתה שואפת לשוב לארץ ישראל.

"כל רודפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א' ג)

אין זה קשה לאדם להיות ישר והגון בשעה שהוא יושב במנוחה ובלא דאגות ומובטח בכל הדרוש לו. ריבואת היא כשיש בכוחו של אדם להישאר ישר והגון בזמן שהוא מוקף כל מיני דאגות וצרות בלא שיעור, ואין לו יום אחד של מנוחה, והוא נרדף מכל הצדדים. "כל רודפיה השיגוה בין המצרים": את רוחו וגדולתו של העם היהודי יש ביכולתם של אויבינו להבין ולהשיג רק בזמנים שבהם היהודים נמצאים "בין המצרים", נאבקים בצרות ללא סוף וסובלים. הם, במקומנו, כבר מזמן היו נכנעים, מאבדים את צלם האדם והופכים לחיות רעות.

"היו צריה לראש" (איכה א' ז)

"כל המיצר לישראל נעשה ראש" (גיטין נו)

לפיכך "נעשה ראש", שכן ככל שהמשרה של ה"מיצר לישראל" קטנה יותר, כן הצרות שהוא גורם לישראל גדולות יותר. שכן כאשר "עבדים משלו בנו" הרי "פורק אין מידם".

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהזדרכת ע"ה יוסף בן חמו הי"ו

יום שישי - 14:00 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב